

**Gül DALGAR**

Dr. Öğr. Üyesi | Assist. Prof. Dr.  
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Bölümü, Burdur-TÜRKİYE  
Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Education, Department of Preschool Education, Burdur-TURKIYE  
ORCID: 0000-0002-3980-9128  
guldalgar@mehmetakif.edu.tr

**Nazan KAYTEZ**

Doç. Dr. | Assoc. Prof. Dr..  
Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Çankırı-TÜRKİYE  
Çankırı Karatekin University, Faculty of Health Sciences, Department of Child Development, Çankırı-TURKIYE  
ORCID: 0000-0001-8232-8947  
nznunal@hotmail.com

## Covid 19 Pandemi Sürecinde Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Özyeterlilikleri ve Gelecek Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

### Öz

Araştırma okul öncesi öğretmen adaylarının özyeterlilik inançları ile gelecek kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla planlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden toplam 316 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya alınan öğretmen adaylarının %76.9'unun kadın, %23.1'inin erkek olduğu, çoğunluğunun bölümü isteyerek seçtiği (%95.6) ve mesleğe kendini hazır hissettiği (%70.3) yine %34.8 ile çoğunluğunun kendisini olumlu düşünen biri olarak algıladığı belirlenmiştir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu", okul öncesi öğretmen adaylarının gelecek kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla Borich (1996) tarafından geliştirilmiş, Saban, Korkmaz ve Akbaşlı (2004) tarafından uyarlanarak geçerlik güvenirliği yapılan "Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği" ve Tepe ve Demir (2016) tarafından geliştirilip geçerlik güvenirliği yapılan "Özyeterlilik İnançları Ölçeği" ile toplanmıştır. Araştırma verilerinin istatistiksel analizinde Mann Whitney U, Kruskal Wallis ve Spearman Korelasyon testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri ile cinsiyet, öğretmenlik yapmak için hazır hissetme durumu, sınıf düzeyi, anne eğitim düzeyi ve kişilik algısı arasında, öz yeterlilik algıları ile cinsiyet, öğretmenlik yapmak için hazır hissetme durumu, sınıf düzeyi, anne-baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Ayrıca okul öncesi öğretmen adaylarının özyeterlilik inançları ile gelecek kaygıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Özyeterlilik, Kaygı, Öğretmen Adayları.

## The Investigation of the Relationship Between Self-Efficacy and Future Anxiety of Preschool Teacher Candidates During the Covid 19 Pandemic Process

### Abstract

The research was planned to examine the relationship between pre-school teacher candidates' self-efficacy beliefs and future concerns. The study group of the research consisted of 316 students studying at Mehmet Akif Ersoy University, Department of Preschool Education and voluntarily agreed to participate in the research. Of the pre-service teachers included in the study, 76.9% were female, 23.1% were male, the majority of them voluntarily chose the department (95.6%) and they felt ready for the profession (70.3%), again with 34.8% of them. perceived as a positive thinker. Relational screening model was used in the research. The research data were collected with the "Personal Information Form" developed by the research data, "Pre-service Teacher Anxiety Scale" developed by Borich (1996) to determine the future anxiety levels of pre-school teacher candidates and adapted and validated by Saban, Korkmaz and Akbaşlı (2004) and Tepe and Demir (2016) developed and validated by the "Self-Efficacy Beliefs Scale".

Mann Whitney U, Kruskal Wallis and Spearman correlation tests were used in the statistical analysis of the research data. As a result of the research, there is a significant difference between the anxiety levels of teacher candidates and gender, feeling ready to teach, grade level, mother's education level and personality perception, and between self-efficacy perceptions and gender, feeling ready to teach, class level, parent education. In addition, it was determined that there was a negative and significant relationship between pre-school teacher candidates' self-efficacy beliefs and their future anxieties.

**Keywords:** Self-efficacy, Anxiety, Teacher Candidates.

## Giriş

COVID-19, yalnızca ortaya çıktığı Çin'in Wuhan kentindeki yüksek öğretim kurumlarını değil, tüm dünyadaki yüksek öğretim kurumlarını etkilemiştir. Dünyanın dört bir yanındaki üniversiteler yüz yüze eğitim derslerini iptal ederek, pedagojik süreçlerini uzaktan eğitime kaydırmışlardır. Bu durum birçok üniversite için yeni bir eğitim şekli olmuştur (Toquero, 2020, p.2). Uzaktan eğitime geçişin hızlı olması ve bu yeni koşulların öğrenme ve öğretme açısından ne getireceği konusunda belirsizlik yaşanması bazı aksaklıkları da beraberinde getirmiştir. Örneğin kırsal kesimde yaşayan birçok öğrenci internete ulaşma konusunda sorun yaşamış ve bu durumun eğitim hayatını nasıl etkileyeceği konusunda kaygılanmıştır (Dikmen & Bahçeci, 2020, s.80). Aristovnik et.al. (2020) çalışmasında, öğrenciler hem internete ulaşma konusunda sorun yaşadıklarını hem de uzaktan eğitimde ödev odaklı çalışmaların çok da verimli olmadığını bu nedenle gelecekteki mesleki kariyerleriyle ilgili hayal kırıklığı ve kaygı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Daniel'e (2020, p.92) göre bu yeni eğitim ortamı öğrencilerin kendi performanslarını görmelerini engellemiş, pandemi sonrasında bu durumun nasıl telafi edileceğine ilişkin belirsizlik yaşanması da kaygıyı daha da artırmıştır. Özellikle uygulamalı derslerin olduğu bölümlerde okuyan öğrenciler bu kaygıyı daha fazla yaşamışlardır. Bu bölümlerden birisi de okul öncesi öğretmenliği bölümüdür. Okul öncesi öğretmenliği uygulamalı derslerin ağırlıklı olduğu bir bölümdür. Öğrenciler mesleki bilginin yanısıra özellikle son sınıfta "Öğretmenlik Uygulaması" kapsamında okul öncesi eğitim kurumlarında uygulamaya çıkmakta ve çocuklarla birebir iletişim kurmaktadırlar (Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK], 2018). Böylece öğrenciler teorik bilgilerini uygulamaya aktarabilmekte ve öğretmenliğe ilişkin deneyim kazanabilmektedirler. Ancak pandemi sürecinde öğrenciler uygulamaya çıkamamış bu durumda bazı öğrencilerde yoğun stres oluşturmuş ve mesleki gelişimleri adına büyük bir kayıp olarak görülmüştür (Eti & Karaduman, 2020, s.636). González-Calvo et. al (2020, p.156) tarafından yapılan araştırmada öğretmen adayları uzaktan eğitim sürecinde kendilerini güvensiz hissettiklerini ve geleceğe ilişkin belirsizlik yaşadıklarını belirtmişlerdir. Karatepe ve ark. (2020, s.1266) çalışmasında öğretmen adayları her dersin uzaktan eğitime uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Yine Altun Ekiz'in (2020,s.2) çalışmasında öğrenciler pandemi nedeniyle uzaktan eğitimle verilen uygulamalı derslerden verim alamadıklarını belirtmişlerdir. Eti ve Karaduman (2020, s.637) çalışmalarında öğretmenlik uygulaması dersinin uzaktan eğitimle yürütülmesinin öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerini olumsuz etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Yaşar ve ark. (2013, s.271) göre öğretmenlik kimliğinin gelişiminde öğretmenlik uygulaması (staj) dersinin etkisi büyüktür. Çocuklarla etkileşim, okul ortamında bulunma, süreci yönetme ve sınıf deneyimleri öğretmen adaylarının kendilerini öğretmen olarak yeterli hissetmesine katkı sağlayan önemli etmenlerdir. Pandemi sürecinde öğretmen adayların bu etmenlerden mahrum olması kendilerini öz yetersiz hissetmelerine neden olmuştur.

Özyeterlilik kavramı bir kişinin bir işi yapabilmesi için gerekli olan becerilere sahip olduğu konusundaki inancıdır (Santrock, 2020, p.326). Öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri yerine getirmelerinde bu görev ve sorumlulukları yerine getirebileceklerine olan inançları büyük önem taşımaktadır (Ertan, 2016, s.225). Tepe ve Demir'e (2012, s.139) göre öğretmen adaylarında kalıcı bir özyeterlilik inancının geliştirilmesi çok önemlidir. Çünkü özyeterliliği yüksek öğretmenler bir problemle karşılaştıklarında ümitsizliğe

kapılmamakta ve çözüm önerisi bulma konusunda çaba sarfetmektedirler. Bu öğretmenlerin sınıf içi stratejileri ve çocuklarla olan iletişimleri çok daha güçlüdür.

İlgili alan yazın incelendiğinde, çoğunlukla öğretmen adaylarının pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin düşüncelerinin belirlendiği görülmüştür (Bao, 2020, p114; Aristovnik et. al., 2020, p.8438; Toquero, 2020, p.2). Yine pandemi sürecinde farklı bölümlerdeki öğretmen adaylarının özyeterlilik algısı ile ilgili sınırlı çalışmalara da rastlanmıştır. Ancak okul öncesi dönem, çocukların gelişimleri açısından kritik bir dönemdir. Bu dönemde çocukların mesleğini seven, özyeterliliği yüksek bir öğretmenle karşılaşmaları gelişimleri açısından çok önemlidir (Ertan, 2016, s.224). Bu nedenle geleceğin öğretmenleri, okul öncesi öğretmen adaylarının özellikle pandemi sürecinde özyeterlilik inançları ile gelecek kaygılarının belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmüştür. Bu düşünceden hareketle çalışmada şu sorulara cevap aranmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının özyeterlilik inançları ve gelecek kaygıları;

- Cinsiyet, yaş, anne-baba eğitim durumu, sınıf düzeyi, bölümü isteyerek seçme durumu, öğretmenlik için hazır hissetme durumu ve kişilik algılarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- Okul öncesi öğretmen adaylarının özyeterlilik inançları ile gelecek kaygıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

## Yöntem

### Araştırmanın Modeli

COVID-19 sürecinde, okul öncesi öğretmen adaylarının öz yeterlilik ve gelecek kaygıları arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli iki ve ikiden fazla değişken arasındaki değişimin varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2015, s.38).

### Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalında I. Öğretim ve II. Öğretim 1. 2. 3. ve 4. sınıflarında öğrenim gören çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden toplam 316 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmaya alınan öğretmen adaylarının %76.9'unun kadın, %23.1'inin erkek olduğu, %21.8'inin 1. sınıf, %26.3'ünün 2. sınıf, %27.8'inin 3. sınıf ve %24.1'inin 4. sınıf öğrencisi olduğu, çoğunluğunun anne-babasının ilköğretim mezunu olduğu (anne % 66.5; baba % 42.4), çoğunluğunun bölümü isteyerek seçtiği (%95.6) ve mesleğe kendini hazır hissettiği (%70.3) yine %34.8 ile çoğunluğunun kendisini olumlu düşünen biri olarak algıladığı belirlenmiştir.

### Verilerin Toplama Araçları

Araştırma verileri, "Kişisel Bilgi Formu", "Öz yeterlilik İnançları Ölçeği" ve "Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği" ile toplanmıştır.

### Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formunda öğretmen adaylarının cinsiyeti, yaşı, anne-baba eğitim durumu, sınıf düzeyleri, bölümü isteyerek seçme durumu, öğretmenlik için hazır hissetme durumu ve kişilik algılarına ilişkin sorular yer almaktadır.

### Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği

Okul öncesi öğretmen adaylarının gelecek kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla Borich (1996, p.26) tarafından geliştirilmiş, Şaban, Korkmaz ve Akbaşlı (2004, s.198) tarafından uyarlanarak geçerlik güvenirliği yapılmıştır. Ölçek 45 maddeden oluşmakta ve "Çok kaygılanıyorum" 5 puan, "Oldukça kaygılanıyorum" 4 puan, "Kısmen kaygılanıyorum" 3 puan,

“Çok az kaygılanıyorum” 2 puan ve “Kaygılanmıyorum” 1 puan şeklinde derecelendirilmektedir. “Ben Merkezli Kaygılar”, “Görev Merkezli Kaygılar” ve “Öğrenci Merkezli Kaygılar” olmak üzere toplam üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı değeri ben-merkezli kaygılar boyutu için 0.76, görev-merkezli kaygılar boyutu için 0.73 ve öğrenci-merkezli kaygılar boyutu için 0.76 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı değeri ben-merkezli kaygılar boyutu için 0.79, görev-merkezli kaygılar boyutu için 0.71 ve öğrenci-merkezli kaygılar boyutu için 0.82 olarak hesaplanmıştır.

### Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öz-yeterlik İnançları Ölçeği

Tepe ve Demir (2016, s.138) tarafından geliştirilip geçerlik güvenirliği yapılmıştır. Toplamda 37 maddeden oluşan ölçek beşli likert tipindedir Ölçekte “Öğrenme Öğretme Süreci”, “İletişim Becerileri”, “Aile Katılımı, Planlama”, “Öğrenme Ortamlarının Düzenlenmesi” ve “Sınıf Yönetimi” olmak üzere altı alt boyut bulunmaktadır. Alt boyutlara ilişkin Cronbach alfa değerleri 0.91 ile 0.87 arasında değişmektedir. Ölçeğin öğretmen adayları için toplam Cronbach alfa değeri 0.95 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada toplam puan kullanılmış ve Cronbach alfa değeri 0.92 olarak hesaplanmıştır.

### Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma için Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı’ndan gerekli izinler alınmıştır. Daha sonra Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Etik Kurulu’ndan 06.01.2021 tarih ve GO 2021/12 sayılı karar ile çalışmanın yürütülebilmesi için gerekli izin alınmıştır.

### Verilerin Toplanması

Araştırma için ölçek sahiplerinden ve ilgili kurumlardan gerekli izinler alındıktan sonra, veri toplama araçları google form aracılığıyla öğrencilere ulaştırılmıştır. Dijital ortamda toplanan veriler kontrol edilmiş ve eksik doldurulan on bir form araştırmaya dâhil edilmemiştir. Bu doğrultuda toplam 316 öğrenci araştırmaya alınmıştır.

### Verilerin Analizi

Araştırma verileri normal dağılım göstermediği için iki grupta değişkenlerin karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi, ikiden fazla değişkenlerin karşılaştırılmasında Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiye ise Spearman Korelasyon testi ile bakılmıştır.

### Bulgular

Tablo 1

*Araştırmaya Alınan Öğrencilerin Cinsiyet, Bölümü İsteyerek Seçme ve Öğretmenlik Yapmak İçin Hazır Hissetme Durumuna Göre Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları*

Alt boyutlar	Değişken	n	$\bar{x}$	Ortalama Toplamı	U	p
Ben merkezli	Kadın	243	163.04	39619.50	7765.500	.107
	Erkek	73	143.38	10466.50		
Görev merkezli	Kadın	243	165.36	40181.50	7203.500	.015*
	Erkek	73	135.68	9904.50		

Öğrenci merkezli	Kadın	243	163.76	39793.50	7591.500	.062
	Erkek	73	140.99	10292.50		
	Erkek	73	130.88	9554.50		
<b>Bölüm isteyerek seçme</b>						
Ben merkezli	Evet	278	158.64	44101.50	5243.500	.942
	Hayır	38	157.49	5984.50		
Görev merkezli	Evet	278	158.51	44066.50	5278.500	.995
	Hayır	38	158.41	6019.50		
Öğrenci merkezli	Evet	278	159.30	44286.50	5058.500	.672
	Hayır	38	152.62	5799.50		
<b>Öğr. yapmak için hazır hissetme</b>						
Ben merkezli	Evet	222	137.85	30603.50	5850.500	.000*
	Hayır	94	207.26	19482.50		
Görev merkezli	Evet	222	141.62	31439.00	6686.000	.000*
	Hayır	94	198.37	18647.00		
Öğrenci merkezli	Evet	222	138.95	30846.00	6093.000	.000*
	Hayır	94	204.68	19240.00		

Tablo 1'e göre öğretmen adaylarının öğretmen adayı kaygı ölçeğinden aldıkları puanlar cinsiyet değişkenine göre sadece görev merkezli kaygılar alt boyutunda anlamlı bir farklılık gösterirken ( $p < .05$ ), öğretmenlik yapmak için kendini hazır hissetme değişkenine göre tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık ( $p < .05$ ) göstermektedir. Buna göre kadın öğretmen adayları erkek öğretmen adaylarına göre daha fazla görev merkezli kaygı yaşamaktadır. Öğretmenlik yapmak için kendini hazır hissetmeyen öğretmen adayları ise kendini hazır hissedenlere göre daha fazla ben merkezli, görev merkezli ve öğrenci merkezli kaygı yaşamaktadır. Öğretmen adaylarının ölçekten aldıkları puanlar bölümü isteyerek seçme değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ( $p > .05$ ).

**Tablo 2**

*Araştırmaya Alınan Öğrencilerin Cinsiyet, Bölümü İsteyerek Seçme ve Mesleğe Hazır Hissetme Durumlarına Göre Öz-Yeterlilik İnançları Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları*

	Değişken	X̄	Ort.Toplamı	U	p
Ölçek	<b>Cinsiyet</b>				
	Kadın	166.80	40531.50	6853.500	.003*
Erkek	130.88	9554.50			
Öz-yeterlilik İnançları Ölçeği	<b>Bölümü isteme</b>				
	Evet	160.02	44484.50	4860.500	.425
	Hayır	147.41	5601.50		

Öğr. yapmak için hazır hissetme				
Evet	176.93	39279.00	6342.000	.000*
Hayır	114.97	10807.00		

Öğretmen adaylarının özyeterlilik inançları ölçeğinden aldıkları puanlar cinsiyet ve öğretmenlik yapmak için kendini hazır hissetme durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterirken ( $p < .05$ ), bölümü isteyerek seçme durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ( $p > .05$ ). Buna göre kadın öğretmen adaylarının erkeklere göre, öğretmenlik yapmak için kendini hazır hisseden öğretmen adaylarının ise hazır hissetmeyenlere göre öz-yeterlilik inançları anlamlı olarak daha yüksektir (Tablo 2).

**Tablo 3**

*Araştırmaya Alınan Öğrencilerin Sınıf Düzeyi, Anne-Baba Eğitim Düzeyi ve Kişilik Algısı Durumuna Göre Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları*

Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği Alt boyutları	Değişkenler	Sıra Ort.	sd	x <sup>2</sup>	p
<b>Sınıf</b>					
Ben merkezli	1. sınıf	147.91	3	5.433	.143
	2. sınıf	177.54			
	3. sınıf	157.36			
	4. sınıf	148.64			
Görev Merkez	1. sınıf	150.86	3	5.688	.128
	2. sınıf	178.98			
	3. sınıf	152.37			
	4. sınıf	150.17			
Öğrenci merkezli	1. sınıf <sup>1</sup>	145.33	3	6.957	.043* Anlamlı farklılık 2-4
	2. sınıf <sup>2</sup>	178.37			
	3. sınıf <sup>3</sup>	161.22			
	4. sınıf <sup>4</sup>	145.61			
<b>Anne eğitim</b>					
Ben merkezli	İlkokul <sup>1</sup>	165.72	3	16.746	.001* Anlamlı farklılık 1-3
	Ortaokul <sup>2</sup>	135.73			
	Lise <sup>3</sup>	125.93			
	Üniversite <sup>4</sup>	218.81			
Görev Merkez	İlkokul <sup>1</sup>	167.14	3	17.824	.000* Anlamlı farklılık 1-3
	Ortaokul <sup>2</sup>	128.78			
	Lise <sup>3</sup>	127.83			
	Üniversite <sup>4</sup>	214.94			
Öğrenci merkezli	İlkokul <sup>1</sup>	166.08	3	12.497	.006* Anlamlı farklılık 4-2
	Ortaokul <sup>2</sup>	130.57			
	Lise <sup>3</sup>	135.18			
	Üniversite <sup>4</sup>	203.47			

<b>Baba eğitim</b>					
<b>Ben merkezli</b>	İlkokul	156.37	3	.931	.818
	Ortaokul	161.40			
	Lise	166.61			
	Üniversite	151.22			
<b>Görev Merkez</b>	İlkokul	155.44	3	.594	.898
	Ortaokul	161.83			
	Lise	164.76			
	Üniversite	154.98			
<b>Öğrenci merkezli</b>	İlkokul	153.76	3	1.731	.630
	Ortaokul	157.81			
	Lise	172.49			
	Üniversite	156.36			
<b>Kişilik algısı</b>					
<b>Ben merkezli</b>	Kaygılı <sup>1</sup>	197.98	4	34.367	<b>.000*</b> <b>Anlamlı</b> <b>farklılık</b> <b>1-2</b>
	Özgüven yük <sup>2</sup>	114.66			
	Depresif <sup>3</sup>	144.04			
	Mutlu <sup>4</sup>	205.09			
	Olumlu düş. <sup>4</sup>	147.45			
<b>Görev Merkez</b>	Kaygılı <sup>1</sup>	191.46	4	32.052	<b>.000*</b> <b>Anlamlı</b> <b>farklılık</b> <b>1-2</b>
	Özgüven yük <sup>2</sup>	115.66			
	Depresif <sup>3</sup>	141.38			
	Mutlu <sup>4</sup>	211.84			
	Olumlu düş. <sup>4</sup>	150.87			
<b>Öğrenci merkezli</b>	Kaygılı <sup>1</sup>	195.68	4	26.986	<b>.000*</b> <b>Anlamlı</b> <b>farklılık</b> <b>1-2</b>
	Özgüven yük <sup>2</sup>	120.71			
	Depresif <sup>3</sup>	150.80			
	Mutlu <sup>4</sup>	195.41			
	Olumlu düş. <sup>4</sup>	145.19			

Tablo 3'e göre öğretmen adaylarının öğretmen adayı kaygı ölçeğinden aldıkları puanlar baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermezken ( $p > .05$ ), anne eğitim düzeyi ve kişilik algısına göre tüm alt boyutlarda, sınıf düzeyine göre ise sadece görev merkezli kaygılar alt boyutunda anlamlı bir farklılık göstermektedir ( $p < .05$ ). Buna göre 2. sınıf öğrencileri, 4. sınıf öğrencilerine göre, annesi üniversite mezunu olanlar, ortaokul mezunu olanlara göre ve kendisini kaygılı biri olarak algılayanlar, özgüveni yüksek olarak algılayanlara göre daha fazla öğrenci merkezli kaygı yaşamaktadır. Yine annesi ilkokul mezunu olan öğrenciler lise mezunu olanlara göre, kendisini kaygılı biri olarak algılayanlar, özgüveni yüksek olarak algılayanlara göre daha fazla ben merkezli ve görev merkezli kaygı yaşamaktadır.

**Tablo 4**

*Araştırmaya Alınan Öğrencilerin Sınıf Düzeyi, Anne-Baba Eğitim Düzeyi ve Kendine İlişkin Algı Durumuna Göre Öz Yeterlik İnançları Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarına İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonuçları*

Ölçek	Değişkenler	Sıra Ort.	sd	$\chi^2$	p
Öz-yeterlik İnançları Ölçeği	<b>Sınıf düzeyi</b>				
	1. sınıf <sup>1</sup>	149.72	3	7.726	<b>.042*</b> <b>Anlamlı farklılık 4-2,1</b>
	2. sınıf <sup>2</sup>	145.57			
	3. sınıf <sup>3</sup>	156.58			
	4. sınıf <sup>4</sup>	182.82			
	<b>Anne eğitim</b>				
	İlkokul <sup>1</sup>	152.27	3	8.217	<b>.041*</b> <b>Anlamlı farklılık 3-1</b>
	Ortaokul <sup>2</sup>	154.28			
	Lise <sup>3</sup>	195.08			
	Üniversite <sup>4</sup>	151.84			
	<b>Baba eğitim</b>				
	İlkokul <sup>1</sup>	158.71	3	8.935	<b>.030*</b> <b>Anlamlı farklılık 4-2</b>
	Ortaokul <sup>2</sup>	135.28			
	Lise <sup>3</sup>	163.72			
	Üniversite <sup>4</sup>	183.90			
	<b>Kişilik algısı</b>				
	Kaygılı <sup>1</sup>	145.89	4	8.205	.084
	Özgüven yük. <sup>2</sup>	179.49			
	Depresif <sup>3</sup>	159.83			
	Mutlu <sup>4</sup>	125.66			
Olumlu düş. <sup>4</sup>	165.67				

Tablo 4 incelendiğinde öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları ölçeğinden aldıkları puanların sınıf düzeyi ve anne-baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Buna göre 4. sınıf öğrencilerinin öz-yeterlilik inançları, 1. ve 2. Sınıf öğrencilerinden, annesi lise mezunu olanların ilkökul mezunu olanlardan, babası üniversite mezunu olanların ise babası ortaokul mezunu olanlardan anlamlı olarak yüksektir. Öğrencilerin öz-yeterlik inançları ölçeğinden aldıkları puanlar kişilik algısına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ( $p > .05$ ).

**Tablo 5**

*Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği ile Öz-yeterlik İnançları Ölçekleri Arasındaki Korelasyon*

Adayı Kaygı Ölçeği Alt Boyutları	Öz-yeterlik İnançları Ölçeği
Ben Merkez	-.530**
Görev Merkez	-.421**
Öğrenci Merkez	-.511**



Tablo 5'e göre öğretmen adayı kaygı ölçeğinin alt boyutlarından alınan puanlar artıkça, öz-yeterlik inançları ölçeğinden alınan puanlar azalmaktadır. Buna göre okul öncesi öğretmen adaylarının ben merkezli, görev merkezli ve öğrenci merkezli kaygıları artıkça öz-yeterlik inançları azalmaktadır.

### **Tartışma**

Araştırmada kadın öğretmen adaylarının görev merkezli kaygı düzeyleri erkek öğretmenlerden yüksek çıkmıştır. Kadın öğretmenler çocuklar söz konusu olduğunda erkek öğretmenlere kıyasla daha hassas düşünebilmekte ve iyi bir öğretmen olma konusunda daha fazla kaygı yaşayabilmektedir. Ayrıca kadınlar kişilik özelliği açısından erkeklere kıyasla kaygılarını daha fazla belli edebilmektedir (Sağdıkoğlu vd., 2018, s.630). Yine okul öncesi öğretmenliğinin kadınlarla özdeşleşmesinde kadın öğretmenlerden beklentinin yüksek olmasına neden olmaktadır (Güngör & Gül, 2021, s.805). Bu durumda kadın öğretmenlerde kaygıyı artırmış olabilir. Akgün ve ark. (2007, s.283), Aydın ve Tekneci (2013, s.1) ve Güngör ve Gül (2021, s.774) de çalışmalarında kadın öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla daha kaygılı olduğunu bulmuşlardır.

Öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri ve öz-yeterlik inançları okudukları bölümü isteyerek seçme durumlarına göre anlamı bir farklılık göstermemektedir. Araştırmada öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu bölümü isteyerek seçtiğini ifade etmiştir. Verilerin homojen dağılım göstermemesi sonucu etkilemiş olabilir.

Öğretmenlik yapmak için kendisini hazır hissetmeyen öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri tüm alt boyutlarda anlamlı olarak yüksek çıkmıştır. Çam Aktaş'a (2016, s.1187) göre kişinin mesleki olarak kendisini hazır hissetmemesi kaygı düzeyini yükseltmektedir. Araştırma verileri pandemi sürecinde toplanmıştır. Bu süreçte öğrencilerin uzaktan eğitim alması kendilerini öğretmenlik için hazır hissetmemelerine ve kaygı yaşamlarına neden olmuş olabilir. Nitekim birçok çalışmada da öğretmen adayları uzaktan eğitim sürecinde kendilerini öğretmenlik yapmak için hazır hissetmediklerini ve kaygı yaşadıklarını belirtmişlerdir (Akhan & Kaymak, 2020, s.95; Gümrükçü Bilgiçi & Deniz, 2016, s.2353; Şimsek & Akün, 2022, s.18).

Araştırmada 2. sınıfların öğrenci merkezli kaygı düzeyleri, 4. sınıf öğrencilerinden anlamlı olarak yüksek çıkmıştır. 2. sınıf öğrencileri mesleki dersleri yeni almakta ve henüz uygulamalara çıkmamaktadır. 4. sınıf öğrencileri ise öğretmenliğe en yakın öğrencilerdir ve gerek teorik bilgi gerekse de uygulamaya aktarma konusunda çok daha donanımlıdırlar. Bu nedenle 2. sınıfların öğrenci merkezli kaygı düzeyleri daha yüksek çıkmış olabilir. Şaban ve ark.(2004, s.198), Yıldırım (2011, s.5) ve Atmaca'nın (2013, s.67) araştırmalarında da dördüncü sınıftaki öğrencilerin mesleki kaygı düzeyleri daha düşük bulunmuştur.

Öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri baba eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermezken, anne eğitim durumuna göre tüm alt boyutlarda anlamlı farklılık göstermektedir. Buna göre annesi ilköğretim mezunu olan öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri, annesi lise mezunu olanlardan daha yüksektir. Eğitim düzeyi artıkça annelerin kaygıyla başetme konusunda farkındalıklarının arttığı ve bu konuda çocuklarını daha bilinçli yetiştirdikleri düşünülmektedir. Sarıtaş (2019, s.4) da çalışmasında anne öğrenim durumu yükseldikçe öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin azaldığını bulmuştur.

Araştırmada kaygılı bir yapıya sahip olduğunu belirten öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri özgüvenli olduğunu belirten öğretmen adaylarından tüm alt boyutlarda daha yüksek çıkmıştır. Kendisini kaygılı birisi olarak algılayan öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerinin yüksek çıkması beklenen bir sonuçtur. Kaygılı kişiler çoğunlukla yaşamlarına ilişkin her konuda strese girmekte ve kaygı yaşayabilmektedirler (Santrock, 2020, p.128). Atanma stresi ve mesleki sürece uyum gibi önemli konular özellikle uzaktan eğitim sürecinde bu öğrencilerde var olan kaygıyı artırmış olabilir.

Araştırmada kadın öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları erkek öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Toplumumuzda kadınların okul öncesi öğretmenliği için uygun olduğu düşüncesi oldukça yaygındır (Ertan, 2016, s.225). Dolayısıyla kadınlara yüklenen bu geleneksel rolün öz yeterlik inançlarını geliştirdiği düşünülmektedir. Toy ve Duru, (2016, s.146) ve Deniz ve Tican (2017, s.1838) de çalışmalarında kadın öğretmen adaylarının öz-yeterlilik seviyesinin erkek öğretmen adaylarından yüksek olduğunu bulmuşlardır.

Öğretmenlik yapmak için kendisini hazır hisseden öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları daha yüksek çıkmıştır. Özyeterlilik düzeyi yüksek kişiler bir işi başarmak için çaba sarfeden başarı odaklı kişilerdir (Güngör & Gül, 2021, s.775). Dolayısıyla kendisine güvenen öğrencilerin öğretmenlik yapabilecek azme, çabaya ve emeğe sahip olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada 4. sınıf öğrencilerinin özyeterlilik inançları, 1. ve 2. sınıf öğrencilerinden, daha yüksek bulunmuştur. Bireyin edindiği deneyimler, kişinin öz yeterlilik inancını desteklemektedir (Arseven, 2016, s.64). Son sınıf öğretmen adaylarının özyeterlilik inançlarının yüksek olmasının sebebi alanla ilgili daha fazla bilgi ve deneyim sahibi olmaları ve kendilerini öğretmen olmaya daha hazır hissetmeleri olabilir. Çünkü pandemi süreci öncesinde öğretmenlik mesleği ile ilgili yüzyüze eğitim alan ve kısmen de olsa uygulamalara çıkan sınıflar 4. sınıflardır. Dolayısıyla meslek hayatlarında kullanabilecekleri stratejileri uygulamalarla deneyime dönüştürme fırsatı bulmaları özyeterlilik inançlarını etkilemiş olabilir. Yapılan bazı araştırmalarda da üst sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları daha yüksek bulunmuştur (Akkoyunlu & Kurbanoglu, 2003, s.1; Kurbanoglu & Takunyacı, 2012, s.110; Şenol & Ergün, 2015, s.315).

Anne ve baba eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin öz yeterlilik inançlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Sakız'a (2013, s.186) göre yaşantılar ve doğru rol modeller bireysel öz yeterlik algısı üzerinde etkilidir. Dolayısıyla, eğitim düzeyi yüksek olan anne-babaların çocuklarına öz yeterlik konusunda doğru rol model oldukları ve bu konuda çocuklarını destekledikleri düşünülmektedir.

Öğretmen adaylarının özyeterlilik inançlarının kişilik algısına göre değişmediği saptanmıştır. Öz yeterlik inancını, kişinin tecrübeleri, psikolojik durumu ve çevresindeki bireylerin tutum ve davranışları gibi birçok faktör etkilemektedir (Çelik, 2017, s.19). Öğrencilerin pandemi gibi zor bir süreçte psikolojik durumlarının etkilendiği dolayısıyla kendileri ile ilgili algılarının değişiklik gösterdiği bu nedenle anlamlı bir farklılık çıkmadığı düşünülmektedir.

Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının özyeterlilik inançları ile mesleki gelecek kaygıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Buna göre öğretmen adaylarının özyeterlilik inançları arttıkça mesleki kaygıları azalmaktadır. Kaygı kişinin öz saygısını olumsuz etkileyen bir durumdur. Çiçek ve Almalı' a (2020, s.242) göre olumlu duygusal durum kişilerin öz-yeterlilik algılarını artırırken, kaygı ve ümitsizlik ise öz-yeterlilik algısını düşürmektedir. Okul öncesi öğretmenliği bölümü uygulamalı eğitim veren bir bölümdür. Bir çok dersin uygulaması bulunmaktadır. Öğrenciler staj uygulamaları ile deneyim edinmektedir. Bu da mesleki gelişimleri adına öz yeterlilik algılarını yükselten bir durumdur. Verilerin pandemi sürecinde uygulamaya çıkamayan öğrencilerden toplanması sonucu etkilemiş olabilir. Çocuklarla iletişim kurmadan mezun olacakları düşüncesi öğrencilerde kaygı yaratmış bu durumda öz yeterlik algılarını etkilemiş olabilir. Kafkas ve ark. (2010, s.93), Verešová ve Malá (2012, p.294); Dadandı ve ark. (2016, s.253) ve Güngör ve Gül (2021, s.774) de araştırmalarında, özyeterlilik ve mesleki kaygı arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır.

### **Sonuç ve Öneriler**

Araştırmada okul öncesi öğretmen adaylarının özyeterlilik inançları ile gelecek kaygıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri ile cinsiyet, öğretmenlik yapmak için hazır hissetme durumu, sınıf düzeyi, anne eğitim

düzeyi ve kişilik algısı arasında, öz yeterlilik algıları ile cinsiyet, öğretmenlik yapmak için hazır hissetme durumu, sınıf düzeyi, anne-baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Ayrıca okul öncesi öğretmen adaylarının özyeterlilik inançları ile gelecek kaygıları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda şunlar önerilebilir.

- Öğretmen adaylarının kaygılarını azaltmaya, öz yeterliliklerini yükseltmeye yönelik destekleyici çalışmalar yapılabilir, öğrencilerin birbirleriyle düşüncelerini, deneyimlerini paylaşabilecekleri çevrimiçi söyleşiler düzenlenebilir bu konuda alan uzmanları tarafından seminerler verilebilir.
- Pandemi sürecinde uygulamaya çıkamayan öğrencilerin mesleki kaygılarını azaltmaya yönelik telafi programları hazırlanabilir özellikle uygulama derslerine yönelik yaz stajları planlanabilir. Kariyer kapısı gibi gönüllü stajlar konusunda öğrenciler yönlendirilebilir.
- Özellikle 4. sınıf öğrencilerine süreci yönetme konusunda rehberlik hizmeti verilebilir.
- Pandemi sürecindeki eksikliklerin normalleşme sürecinde telafisine ilişkin üniversite yönetimince önlemler alınabilir, öğrencilerin ihtiyaçları belirlenebilir, bu doğrultuda ders programlarında düzenlemeler yapılabilir, destek eğitimler verilebilir, öğretim üyelerine süreci yönetme konusunda rehberlik edilebilir.
- Öğretmen adaylarının öz yeterlilik inançları ile gelecek kaygıları farklı değişkenler açısından incelenebilir, aile faktörünün etkisi daha ayrıntılı incelenebilir, deneysel ve nitel çalışmalar yapılabilir.

### Kaynakça

Altun-Ekiz, M. (2020). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin karantina dönemindeki uzaktan eğitim ile ilgili görüşleri (nitel bir araştırma). *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 1-13.

Akgün, A., Gönen, S. & Aydın, M. (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 283-299.

Akhan, E. & Kaymak, B. (2020). Mezuniyetin son adiminda ortak kaygi: Pandemi gerçeği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(110), 95-108.

Akkoyunlu, B. & Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar öz-yeterlilik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1-10.

Aristovnik, A. Kerzic, D. Ravselj, D., Temazevic & Umek, L. (2020). Impact of the COVID-19 Pandemic on life of higher education students: A Global Perspectives. *Sustainability*, 12(20), 8438.

Arseven, A. (2016). Özyeterlilik: Bir kavram analizi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Türkic*, 11, 63-80.

Atmaca, H. (2013). Almanca, Fransızca ve İngilizce öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygıları. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Türkic*, 8(10), 67-76.

Aydın, A., & Tekneci, E. (2013). Zihin engelliler öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(2), 1-12.

Bao W. (2020). COVID-19 and online teaching in higher education: A case study of Peking University. *Hum Behav & Emerg Tech*. 2, 113-115.

Borich, G.D. (1996). *Effective teaching methods (3rd ed)*. Columbus, OH: Prentice Hall, Inc.

Çam Aktaş, B. (2016). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin eleştirel okuma öz-yeterlilik algısı ve yansıtıcı düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1186-1202.

Çelik, M. (2017). *Türkçe öğretmeni adaylarının kişilik özellikleri ve mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Tez No. 568510). [Yüksek lisans tezi, Hacı Vektaş Veli Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Çiçek, B. & Almalı, V. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde kaygı öz-yeterlilik ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişki: özel sektör ve kamu çalışanları karşılaştırması. *Turkish Studies*, 15(4), 241-260.

Dadandı, İ., Kalyon, A. & Yazıcı, H. (2016). Eğitim fakültesinde öğrenim gören ve pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öz-yeterlilik inançları, kaygı düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine karşı tutumları. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 253-269.

Daniel S.J. (2020). Education and the COVID-19 pandemic. *Prospects*, 49, 91-96.

Deniz, S. & Tican, C. (2017). Öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlilik inançları ile mesleki kaygılarına yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(4), 1838-1859.

Dikmen, S. & Bahçeci, F. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde yükseköğretim kurumlarının uzaktan eğitime yönelik stratejileri: Fırat Üniversitesi örneği. *Turkish Journal of Educational Studies*, 7(2), 78-98.

Ertan, C. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlilik inançlarının mezuniyet türüne göre incelenmesi: Bir nedensel karşılaştırma araştırması. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(14), 223-249.

Eti, İ. & Karaduman, B. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinin öğretmen adaylarının mesleki yeterlilikleri açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 635-656.

González-Calvo, G., Barba-Martín, R. A., Bores-García, D., & Gallego-Lema, V. (2020). Learning to be a teacher without being in the classroom: COVID-19 as a threat to the professional development of future teachers. *International and Multidisciplinary Journal of Social Sciences*, 9(2), 152-177.

Güngör, C. & Gül, İ. (2021). Öğretmen adaylarının öz yeterlilik algıları ile mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25, 774-811.

Gümrükçü Bilgici, B. & Deniz, Ü. (2016). Okul öncesi öğretmen adaylarının gelecek kaygılarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2353-2372.

Kafkas, M. E., Açak, M., Çoban, B. & Karademir, T. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algıları ile mesleki kaygıları arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 93-111.

Kalyon, A., Dadandı, İ., & Yazıcı, H. (2016). Kendini sabote etme eğilimi ile narsisistik kişilik özellikleri, kaygı duyarlılığı, sosyal destek, akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Düşünen Adam: Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 29(3), 237-246.

Karatepe, F., Küçükgençay, N. & Peker, B. (2020). Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor? Bir anket çalışması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(53), 1262-1274.

Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Yayınları.

Kurbanoğlu, N. I. & Takunyacı, M. (2012). Relationship between anxiety, attitude and self-efficacy beliefs of high schools students towards mathematics course. *International Journal of Human Sciences*, 9, 110-130.

Sadıkoglu, M., Hasturk, G. & Polat, O. (2018). Fen bilimleri öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(56), 629-637.

Sakız, G. (2013). Başarıda anahtar kelime: Öz yeterlik. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 185-209.

Santrock, J.W. (2020). *Life Span Development*. (Çev. G. Yüksel). Nobel Akademik.

Sarıtaş, S. (2019). *Sınıf öğretmeni adaylarının psikolojik iyi oluş halleri, mesleki kaygı düzeyleri ve öz yeterlik inançlarının incelenmesi*. (Tez No. 602459). [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Şaban, A., Korkmaz, İ. & Akbaşlı, S. (2004). Öğretmen adaylarının mesleki kaygıları, *Eğitim Araştırmaları*, 5(17), 198–209.

Şenol, F. B. & Ergün, M. (2015). Okul öncesi öğretmen adayları ile okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlik inançlarının karşılaştırılması. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 8(3), 297-315 300.

Şimşek, N. & Akün, M. F. (2022). Büyük salgının eğitime etkileri ve oluşturduğu kaygı türleri: Öğretmen adayları bakış açısından bir inceleme. *JRES*, 9(1), 18-34

Tepe, D. & Demir, K. (2012). Okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik inançları ölçeği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 137-158.

Toquero, C. M. (2020). Challenges and opportunities for higher education amid the COVID-19 pandemic: The philippine context. *Pedagogical Research*, 5(4), 1-5.

Toy, S. N. & Duru, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin öğretmen öz yeterlikleri ile kaynaştırma eğitimine ilişkin yeterlik inançlarının karşılaştırılması. *Ege Eğitim Dergisi*, 17(1), 146-173.

Verešová, Marcela & Dana, Malá. (2012). Stress, Proactive coping and self- efficacy of teachers. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 5, 294 – 300.

Yaşar, M., Karabay, A., & Bilaloğlu, R. G. (2013). Şimdi ben öğretmen mi oldum? öğretmenlik kimliğinin oluşmasında etkili olan etkenlere yönelik öğretmen adaylarının görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 8(7), 269-282.

Yıldırım, A. (2011). *Sınıf öğretmeni adaylarının meslekî öz-yeterlik alguları ile meslekî kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Tez No. 298589). [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

YÖK (2018). *Yeni öğretmen yetiştirme lisans programları*. [https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim\\_ogretim\\_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/AA\\_Sunus\\_%20Onsoz\\_Uygulama\\_Yonergesi.pdf](https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/AA_Sunus_%20Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf).

Ek

## Etik Kurul Onay Belgesi



T.C.  
**BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ**  
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

### ARAŞTIRMA PROJESİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Toplantı Tarihi: 06.01.2021 Çarşamba  
Toplantı No:2021/01  
Karar No: GO 2021/12

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul öncesi Eğitimi Dr. Öğr. Üyesi Gül DALGAR 'ın sorumlu araştırmacı olduğu "**COVID-19 Pandemi Sürecinde Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Özyeterlik İnançları ve Gelecek Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi** " başlıklı proje önerisi araştırmanın gerekeçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş olup etik açıdan uygun bulunmuştur

Prof. Dr. Yakup YILDIRIM  
(Başkan)

Prof. Dr. Ramazan ADANIR  
(Başkan Yrd.)

Doç. Dr. Erkan KIRAY

Doç. Dr. İbrahim YÜKSEL SIVACI

Doç. Dr. Osman TUĞAY

Doç. Dr. Ahmet Ruğra HAMSİDÖĞÜ

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yavuz KARAFİL

Dr. Öğr. Üyesi İzzet GÜRBÜZ

Dr. Öğr. Üyesi İzzet GÜRBÜZ  
(Kapanıcı)

Dr. Öğr. Üyesi Elçin ETELLİ

Dr. Öğr. Üyesi Arife ÜNAL SUNGÜ

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emin TAĞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Selma ÖZMERT ERGİN